

EDINOST

Glasiloslovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

„Edinost“ izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gl. 50 kr., za poln leta 2 gl. 30 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. — Za ožnanila, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno tiskopno vrsto: 25 kr. če se tiska 1 krat, 22, če se tiska 2 krat, 20 če se tiska 3 krat. Za večje črke po prostoru. Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina naj se pošilja upravnštvu (Veduta Romana št. 106). — Vse drugo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi brez posebne vrednosti ne vračajo. — Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v okolici Na Opčinah, na Proseku, v Barkoli, v Razvidri, v Škedi in M. Mardalen z g.

Vabilo.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko bo imelo 2. februarja t. l. ob 3 uri popoldne v tržaški čitalnici XXII. občni zbor svojega 6. letnega obstanka in obletnice. Podpisani odbor vabi prav nujno vse družabnike, da se prav gotovo vdeležijo tega važnega zbora, ker od dobrega obiska tega zbora in resnega pretresovanja spodaj navedenega dnevnega reda, je marsikaj odvisno, posebno pa dober napredek naše reči v Trstu in okolici. Naj torej pride, kedor le more. Dnevni red je ta-le:

1. Govor predsednika.
2. Poročilo o denarnih zadevah.
3. Poročilo ob osnovi tednika.
4. Poročilo in predlog ob osnovi igralnega društva.
5. Predlog o veteranskem društvu za Trst in okolico.
6. Posamezni predmeti.

V Trstu, 21. januarja 1880.

ODBOR.

O potrebi dobrih slovenskih obrtnikov in trgovcev.

Po Slovenskem kmetje svoje sinove gojijo ali za kmečki stan, ali pa dajo katerega v višje šole, da postane „gospod“. Fanta, kateri je bil za kmeta odločen, niso dali nič učiti, morebiti še toliko v šolo ni hodil, da bi se bil brati naučil. Reklo se mu je navadno: Ti boš kmet, Tebi se ni treba nič učiti. Pa se tudi res ni učil, rastele je, kakor divjak, na pašniku in zrastele zares divji, neumen kmet, ki še toliko kmetovati ni znal, kakor njegov oče. Njegovemu bratu je bila morda sreča milejša. Ta je leta in leta študiral, očeta prav veliko stal, po veliko letih postal res „gospod“ — ali nihče ga ni bil popolnem vesel, morebiti tudi sam z seboj ni bil popolnem zadovoljen. Njegovo študiranje je očeta toliko stalo, da se je do vrata zadolžil, in da je bratom in sestram čisto imalo premoženja ostalo. Ako ima izštudirani sin dobro, hvaležno srce, pomagal bi svojim roditeljem na stare dni, pomagal bi tudi bratom in sestram — ako bi mogel. Če si je izvolil posvetni stan, ima sam k malu družinico, s katero je treba po gosposki živeti in to stane veliko novcev, morebiti več, nego znaša njegova plača. Ako je sin duhoven, ima dan danes v primeri z stroški, katere ima za-se, za domovino in občno blagost, le malo plačo, vzlasti v prvih službah ko kaplan je le slaba podpora svoje rodbini.

To je splošno in navadno, če tudi se hvalevredne izjeme nahajajo; zatoraj Ti svetujem: odgoji svoje otroke največ za kmečki, rokodelski in trgovski stan; vedno pa imej pred očmi, da otroku izvoliš tak stan, do katerega ima veselje i ljubezen, siliti ga h kakemu delu, katero mu je zoperno, to nikoli ni prav; to navadno otroka spridi, da je potem vse žive dni nesrečen i družim v nadlego. Ako imaš 5 sinov, odloči n. pr. dvema kmečki, dvema rokodelski, enemu trgovski stan, če si opazil, da imajo veselje do tega. Posebno obdarovano glavico pa pošlji v srednje i višje šole, da potem dobi naša domovina izvrstne duhovnike i

rodoljubne uradnike, saj je menda čas blizu, ko bodo na slovenske zemlji domači uradniki v domačem jeziku z ljudstvom občevali. — Rokodelcev dan danes, posebno po Slovenskem, potrebujemo. Kar je n. pr. krojačev po naših mestih, došli so zelo od drugod, iz Češkega, Nemškega; ključarjev imamo malo domačih, zidarji so razen tržaških okoličanov vsi Lahi itd.

Rokodelcem se dobro godi, ako svoje delo dobro umó in so pridni in nezapravljivi. Kdo je večji gospod v mestu ali v trgu, nego dober rokodelski mojster se svojo lastno hišo! Ali se rokodelcu na kmetih, ki ima še malo zemlje, ne godi boljše, nego marsikateremu kmetu? „Rokodelstvo ima še zmirom zlato dno“, kakor pravi nemški pregovor. Vsaj fabrike, katere so posameznim rokodelcem res škodovala, že zelo pojemajo pri nas, in v bodočnosti se tudi na Avstrijskem sprevidi, da se lastnemu ljudstvu škoduje, če se tujim izdelkom preveč vrata k nam odpirajo.

Zelo pa nam Slovincem domačih kupcev i trgovcev treba. Vsa trgovina je pri nas skoro edino le v nemških in judovskih rokah. Res je, da mora vsak trgovec najprej na-se gledati in za-se skrbeti, ali ptuji, vzlasti židovski ljudje te vrste so večkrat prav veliki oderuhi, in vrh tega zagrizli neprijatelji našemu narodu v obče. Ali ne boli človeka srce, če si v kmečki vasi naseli čisto ptuj človek, da se tu nepošteno bogati na škodo domačemu ljudstvu, in obilo svoje premoženje po nekoliko letih zopet v ptuje kraje odnese. Zakaj to? Ker ni bilo domačega trgovca, kateri bi bil začel potrebno kupčijo sam sebi v veliko korist, pa tudi dežel v blagostanje, ker bi novci doma ostajali, ne pa ptujih dežel bogatili. Dajajte torej, kmetje, svoje sinove tudi trgovstva učiti, da dobomo nekaj domačih kupcev! Zato pa bi Slovenci potrebovali trgovske šole, o kateri hočem prihodnjič izpregovoriti i navesti svoje menjenje o tem, kakošna naj bi bila.

Dopisi.

Lt. — V Ljubljani, 16. januarja.

Radostnim srcem pozdravljamo Ljubljanski Slovenci napredek vrlega nam časopisa na obalah Adrije. — Mnogokrat se je čula želja, da bi Trst moral imeti slovenski dnevnik, ter da časopis, izhajaje le dvakrat v mesecu, ne more ustrezati povsem tirjatvam svojega naroda. Kar pa se doslej nij doseglo, nadejati se smemo, da se še izvrši v bodočnosti, koja nam Slovincem, hvale višje previdnosti, dokaj boljšega obeča, nego smo se smeli nadejati pod prejšnjo vlado, koja nam Slovincem niti prosto dihati nij dovolila. — Ker od novega leta sem „Edinost“ vsak teden izhaja, zato treba, da se na vse strani podpira. Pred vsem treba materialne pomoči, in ta bi se našla pri obilih naročnikih. — Zatoraj, bratje! na noge, ne držite križem rok, predramite se, in podpirajte podvzetje, koje stane mnogo novcev i truda. Vsekako je dolžnost tržaških Slovincem in okoličanov, da si vzdržujejo časnik, koji brani v prvi vrsti njih interese, se za-nje poteza ter jih varuje napadov tujih nasilnikov. Nadejamo se, da bode časov-

tako priljubilo, da sem sklenol biti učiteljem. Nov up, novo življenje! „Gradove svitile zidal sem v oblake“.

Šel sem na učiteljišče, tam se skozi tri leta mučim teden za tednom, na dan po 6—8 ur in si belim glavo od zore do mraka, od mraka do dne. Moji so mej tem časom povsem obracili. Ni „novega“ nisem mogel dobiti od doma — a državni zbor je leto za letom dovolil precej novcev v podporo učiteljskim gojencem, v razvoj ljudskega šolstva. Pridem sem bil, napredoval sem dobro in hvalevredno sem se vedel, saj mi je zmirom stari-kasta, bolna mamica v slovo priporočala: „Janez! bodi pošten, vedi se dobro, obiskuj cerkve i ne zabi na boga!“ Kaj čuda, da sem bil pokoren, da sem se lepo vedel, leto za letom dobro napredoval in imel zdatno štipendijo! Učil sem se, kramljal se svojimi prijatelji na stánu in jedel toliko, da mi je bilo v življenje. Če je tu in tam kaj ostalo, kupil sem si tudi kako obleko; za drugo pa so skrbeli dobri ljudje.

„Človeka spremlja up od zibelí do groba“ tako nalógo smo enkrat dobili in spomnivi se nje in svojih blagodejnikov, mislim si: „Trpi, draga duša, vse se obrne na boljše, in tudi ti boš kmalu jedel lasten kruhek ter podučeval domačo mladino“ — a „človek obrača, bog obrne“!

Da sem le končal tretje leto, uže me, ker sem „pet čevljev méril, palecev pet“ oblečejo v „belo suktnjo“. Dijak je bil zdaj vojak in za časa, ko so dragi moji sodobniki stopili v četrto

pis „Edinost“ gotovo dobro napredoval v vrsti drugih slovenskih časnikov, ter da se mu posreči, prej ali slej dospeti do dnevnika, ako ga bode ljudstvo dostojno podpiralo. Upanje imamo, da si tudi po Ljubljani pridobi „Edinost“ s časom več naročnikov, kar jej iz srca želimo. — Za danes te vrstice, prihodnjič bočem poročati o čem drugem. — Na zdravje!

V Ljubljani, 18. januarja.

Kaj bi Ti poročal iz bele, prostranne Ljubljane, iz srca Slovenije, kder, prilikom opaženo, več nemščine slišiš, nego v nemškem Graden; — začnemo vremenu; da, o vremenu, kakor je spodobno točnemu poročevalcu, — saj je vreme tako ena izmej najglavnejših močij v javnem življenji, celo v politično polje sega: ako je toplo in lepo, mnogo živahnejše zabavljajo in žugajo naši diplomati (po 27 kr. dva) — ako pa mraz pritiska, tedaj so pa mirni in spravljivi, — zagotovljajo večni mir in obečajo ubozim narodom vse, kar jim nikdar dati ne morejo — in dati nečejo. — Pa je tudi mraz, hud nemil mraz pri nas; — mraz o katerem Ti v Trstu nemaš pojma; — to škriplje in cvili pod petami, ako Te je osoda iz tople sobe zapodila na cesto; nos in ušesa bi se najraje zalezli pod pazduho, — mraz jih nemilo ščiplje in jim kaže, da nij zelo prijetno stati na vzvišenej osamljenej stopinji; megla zapira Ti sapo, — iz ustij i nosa puhtiš ko ogeljnjak in brada Ti obeli, da postaneš jednak sneženemu možu, — to je zima! — A brez vsega lepega pa tudi nij. — Ako se ne bojiš mraza in jo zavrneš v hosto — živš tam čaroben pogled; to je pozajja hude zime. Tiho je vse, tu in tam urna ververica po snegu stika, skače od veje do veje — in drevje — to je neopisljivo čarobno lepo; vejevje do malega je obdano z belim svitlim ivjem, vsaka najmanjša vejica je oblečena v to lepo lahko halo; gledaš hosto, kakor bi iz belega snega bila ustvarjena; to je lepota, o kterej v Tvojih krajih pod milim podnebjem še sanjati ne morete. — Rečeš, tega si pa vendar nisi nadejal, da mi bodeš hvalo zime prepeval; kaj ne dá? — Storil sem pa to tudi le zato, ker sedim za toplo pečjo — kder me mraz ne ščiplje i ne čutim zle strani hvaljene zime. Tako dela tudi mnogo državnikov; oni, sedeči za toplo pečjo polne svoje blagajnice, gledajo ubogo, zarito, nestrpljivo stánje narodov v povsem drugačnem obličji, nego ga vidi in čuti narod sam; — in zaradi tega se jim pa tudi posrečujejo taki „štikelci“, kakoršne so v zadnjih letih vršili — vse v blagor — narodov!

Vreme bi bilo odrito; — zdaj pa kaj družega. — Predpust je — in mi plešemo; to se pravi v našej čitalnici se pleše; vsako nedeljo na večer se snide mladi in tudi priletni lepi i nelepi veseljazeljni svet, da se po gladkih napevih vrti po spolzkej dvorani, da dvori, da se mu dvori, da se veseli, da dela veselje i. t. d. — in da se uri v — nemškem jeziku; ker, kdo se bode tako neomikanega kazal — in v bornem slovenskem jeziku sè svojo pesalko občeval, — vsak izobraženi človek vendar prizna, da se lepo čuje: „küss d' hand gneudiges freilein“ — in kar je še drugih takih priklonov navadnih; — nadejati se je vendar, da bode uže boljše, — tu in tam slišiš vendar le kako slovensko

léto, vežbal sem se jaz pri svojem polku ob Ljubljani. Hram nastane, boj se v jugu vname in hajdi z „Janezom“ v Bosno. Tu je prebil — „bog ve, kaj!“ trdo je bilo in prtljaga s puško mi je bila mesti peresa in pouka! Za polu leta — sreča moja — dobim odpust, da dovršim svoje študije. Zopet pridem v mestice svojih študij; poiščem stara svoja oblačila in otmnelim obrazom sedim zopet v šolski klopi. Tu se trudim, bavim — in koncem meseca julija sem — „ko sem prečeval več noči s prižgano svečo“ — dobil prav dobro spričalo zrelosti. Na njegovej podlogi poprosim učiteljske službe — ter jo takoj dobim — kraja pa, kder mi je bilo učiteljevati še sedaj, ko je uže šesti mesec, nisem še videl. Osoda mi je zopet pot prekrizala.

Drugi sošolci, ki so z menoj učiteljišče dovršili, bili so še na počitnicah in „sladko jim je kos v goščavi pel“, a jaz zopet odrinem k vojakom. Pa kaj hočemo: „Naj prvi stan, vojaški stán; vojak živi vesel v en dan“ in uže starorimski pregovor pravi: „variatio delectat“.

Malo sem se mudil na domačej zemlji in zopet sem moral odrinoti v Bosno. Tu smo zopet mnogo trpeli in višja oblast je sprevidela, da je uže dovolj posla našemu polku. Ukaz nam je došel, naj se napotimo daleč tja proti severji do kraja, s katerega je nekedaj hrabri Starenberg turški polumesec pregnal. Kako sem bil tega vesel! Bal sem se sicer iti ko prostak, ki ne pozna olikanih šeg omikanih bivalcev, tja v kraj, kder mi bode vsaka

Podlistek.

OSODA.

Pravljica — a resnica.

„Imel sem uže 21. let in svitla brada je dičila moj obraz“. Bil sem sin ubozih kmečkih roditeljev, koji so me v velikem uboštvu na slovenske zemlji, na avstrijskih tleh blizu italijanske meje z mnogim trudom in silno muko odgojili. V prvi mladosti sem po končanej ljudske šoli, ko so izurjeni domačini in občani spoznali, da bi kedaj lahko nosil dolgo suktnjo, šel v „avstrijsko Nizzo“. Tam sem dve tretjini gimnazijskih šol z dobrim uspehom dovršil — a želja razburjene fantazije ni bila biti duhovnikom in tudi skrbiljivi moj oče je umrl. Zapuščena reva sem sprevidel, da zastonj po sapi sreče gleda oni, „kogar v zibelí vid'la je berača“.

Da, Prešerin, ti si moj vzor, tudi tebi ni bilo bogatstvo dano, tudi tobi so se rož'ce kmal' usule! Kaj hočem reva zdaj početi? Trudil sem se uže poprej, po izgledu vseh ubozih slovenskih dijakov, polajšati očetu troške, ter sem si s poučevanjem krajcarčke služil. Marsikako grenko, ostro sem slišal za malo novcev, katere sem ob mesecu sprejel. Podučevanje pa se mi je

besedico, jaz sem na primer bil tako srečen. — več pa o tem ne smem povedati, — ako se nečem našim gospicam prezlo — prikupiti. — Predpust nam obeča še mnogo veselih ur; mej drugim veliko „besedo“ treh slovenskih društev: „Sokol“, „Čitalnica“ in „dramatično društvo“, — v korist stradalajočim Istranom; pripravve se še niso krepko začele, a nadejati se je, da bode ta blagi namen vendar še v teku tega leta izvršen — in, ako naši gospodje kapitalisti in drugi bogati ubošci ne bodo držali, kakor je pri nas uže stara navada, svojih žepov zaprtih, bode gotovo dober uspeh; mi to želimo in opominjamo prav gorko tiste srečne, katerim je osoda podelila blagostanje: Dajte! dajte mnogo! odprite svoja srca — in svoj žep! — Glad je huda stvar, ki zdaj tare bratski naš narod v tužnej Istri! dajte! — Ker sem uže pri besedi „dajte!“ — spominjam se, da so sli tudi naši in drugi slovenski zastopniki — na Dunaj, da bi tam kaj dobili za svoj narod, da bi terjali tam njegove pravice, da se izpolnijo mnoga uže stara obečanja, da se vsaj pošteno in nepristransko izvrševajo postavne, — tam pa so jih sprejeli z besedo: „dajte“, — dajte nam vojake — potem — i. t. d. — in zdaj, ko so dali vojake, zdaj se nič ne sliši še, da bi se tudi nam kaj dalo. — Stara pesen je, „da se z Dunaja nam Slovanom uže davno nič ni dalo“ — in mi jo moramo tihoma in žalostno peti — in se nadejati, da bode — po smrti drugače.

Iz Brkinov, 19. t. m.

Danes ob 5. uri zjutraj je vstal požar v Slopéh mej hudo burjo ter pet kmetom poslopja vpepelil. Zgorelo je tudi 10 ovac in 2 prasca.

Nobeden pogorelec ni bil zavarovan.

Naglo so prihiteli na pomoč ljudje iz bližnjih vasi: Rodika, Hrpelj, Tubelj, Materije in Artviž ter so tako vrlo delali, da je bil ogenj v petih urah zaduščen. Tudi žendarji iz Materije so se hvalevredno vedli. Gasilo se je le z ledom in snegom, ker vode ni.

Sreča v nesreči je ta, da je požar vstal v dolnjih hišah, sicer bi bila v hudej burji vsa vas pogorela.

Mej pogorelci sta dva vela siromaka.

Kriv je te nesreče naspametni Š., ki je petroljko, katere drugi kmetje navadno le v dimnike obešajo, v hodem viharji v hlev nesel in tako zažgal.

V Sežani na Antonovo.

„Razpodite se vse megličice, da bo sijalo rumeno solncece“, — tako smo lahko spomladali želeli in prepevali, ko nam je dan za dnem, teden za tednom nepreobna moča pobirala plemenite trte cvetje obilno. „Pripodite se vse megličice in zakrite svetlo solncece“, vzdihujemo pa sedaj, ko nam vode po naših kalužah, kalih, lokvah, pučih in šternah zmanjkuje. Poleg grozovite lakote, sili nam na naša kamenita tla še strašanska suša. Beda vrsti se za bedo, in ako pojde takó dalje, mora po vsem Krasu nastati v dveh mesecih taka revščina, ki bode spominjala na lačno leto. Suša v vinskih sodovih, suša celó v šternah! Oh, to je hudo!

Odkar so na Krasu ovce zatrli, izginola je z njimi iz kraških hiš marsikaka gorka plahta, izčeznole so tople zimske obleke in mestu njih nadvladale so tuje pezdirjeve, rešetarske tkanine. Kljub marljivosti in znojnemu trudu propada uže davno blagostanje na Krasu in iztrebljenje ovac je pospešilo ta propad. Zlasti temu ima se pripisati, da se na Krasu preveč nesreč pripeti. Ubogo ljudstvo si ne more nakupiti trdnih, močnih oblek, kajti komaj toliko premore, da se v tenčice zavije. Samo na Sežanščini (v sodnem kotaru sežanskem) je lani petoje otrok zgorelo, katerih lahke obleke so se pri ognju na nizkih ogniščih unele ter švigole v plamen. Zares preveliko število! Te nesreče se pa ne morego le nemarnosti roditeljev pripisati, temuč pripisati se morajo zlasti prelehkimi oblekam. Da bi namreč kraški otroci po starej navadi še vedno domačo volneno obleko nosili, k večjemu bi se opekli, a zgoreli ne bi gotovo ne.

Sploh se je pa lani na Sežanščini v razmeri z družimi leti le malo hudodelstev zgodilo, meju temi le dve težki telesni poškodovanji: eno v Štorjih, eno pa v Rodiku. I to je znamenje časa: dokaz ubožstva in pomanjkanja vinske kapljice.

stopinja težka — a vendar sem bil srečen in radosten, saj sem dovolj britkega prebil v novem našem jugu. Prej pa sem še mislil, ko so od vsacega oddelka nekaj mož domú poslali, da bom tudi jaz mej njimi. Upal sem, da mi bode vendar le mogoče priti do učiteljevanja . . . a sreča laže! Naš polk se napravi na daljno pot. „Sreča srečnim“, tako sem vzdahnil, kajti nisem bil mej njimi. Ni mi bilo dano iti na odpust, ni mi bilo dano iti se svojimi tovariši proti severju — ostati sem moral v jugu. Saj je več polkov in človek se lahko iz jednega v drug premesti.

Osnovala se je v prav siromašnem, slabem kraju mala šola in jaz sem postal brez lastne volje nje učitelj. Razen tega poslujem v raznih pisarnah in smelo lahko trdim, da pripadam po svojem delokrogu štirim ministerstvom. Mej tem pa sem pridobil jedno — a ne zlato — zvezdo; nosim še puško in se trudim „od zore do mraka od mraka do dne“ daleč doli in su.

Tako nekako mi je nekedar pripovedoval nekdo neko pravljico. Če ni izmišljena, je dobra; čudna pa bila, če je resnična. Ljudje pravijo, da je nekje tam, v nekem mestu neka lesena hiša, v kateri se marsikaj pozvó, morda bi se tudi to v onej hiši natančneje pozvedelo.

Na Primorskem, januarja 1880.

Visoka vlada je priskočila, kakor se uže sploh ve, tudi Kraševcem na pomoč, da bi jim olajšala žalostno stanje, v katero so se, ne po svojej krivnji, pogreznoli. Nakazala je proti povrnitvi nekoliko tisoč goldinarjev za nakupljenje ozimine. Žalibog, da je ta pomoč izginola kakor slana pred spomladnim solncem. Po naših mislih se je imelo te denarje nekako koristnejše uporabiti i sicer za javna dela, katerih dokaj i dokaj nujno potrebujemo in imeli bi kaj od vladne podpore. Naš Kraševcec je delaven, on rad zasluži i ne lenčari kakor Slavonec ali kakor prebivalec srednje Istre. Delo je častno, beručija sramotna za zdravega delalca. Ker misli visoka vlada dati še nekoliko tisoč raznim deželskim odborom v zajem, bilo bi gotovo najpametnejše i najkoristnejše, da bi se pred vsem i čem prej je mogoče, predelala nevarna, prestrma cesta od Sežane do Leškova (Šmarjan), ter da bi se odstranil pretežavni klanec na Kozarjih mej Naklom i Matavunom. Še neka druga, čisto nova cestna črta, ki bi Sežano i vsej vipavskej dolini prekristna bila, leži nam na srci; o njej pa hočemo spregovoriti drugi krat, kekar se namreč ozdravi vrli sežanski župan Rajnir Mahorčič, kar mu srčno želimo.

S Kranjskega.

(Slovenščina še vedno strupena.) Človek, ki malo trezno misli in pravično sodi, ne more se načuditi temu, kako c. kr. uradniki slovenščino še dan danes črtijo, in to od dne do dne bolj. Če tudi je po ustavnem avstrijskem zakonu njena enakopravnost pripoznana, če prav se državni in deželni zakonik tudi v slovenskem jeziku izdajeta; vendar se nahajajo c. kr. uradniki, kateri se slovenščine še vedno tako izogibajo, kakor bi bila strupena. Človeku se posebno zdaj to nerazumljivo zdi, ko vidi pri najvišjih državnih uradnikih, pri cesarjevih zaupnih možeh, pri samih ministrih, da pripoznavajo z odločno besedo enakopravnost vseh avstrijskih narodov. Vsaj se je bil voditelj naučnega ministerstva in pravosodski minister Stremayer lani v Tešinu na Šleskem sam v tem smislu izjavil, vsaj so bile tudi besede ministerskega prvosednika lani meseca decembra v državnem zboru dovolj jasne! Vsem našim uradnikom po slovenskih deželah pa niso bile dovolj jasne, kajti ti jih menda niso slišali, ali pa jih poslušati niso hoteli. Poznam c. kr. uradnika, ki opravlja na Kranjskem precej važno službo; ta je čul, da je njemu podložen človek nekdar bil vložil slovensko prošnjo na visjo gosposko, in je ta korak kvalificiral za prodrznost, za navlaščno žaljenje dotične gosposke. To je bilo lani. In letos 1880 lepo nadaljuje svoje sovraštvo do slovenščine. Mož je menda skozi sedem let podpiral (ali iz svojega žepa ali iz kakošne javne zaloge, tega natanko ne vem) nemšk list, o katerem se je v poslednjem času prav veliko govorilo in pisalo. List pa prinaša letos tudi slovenske spise — in dotični c. kr. uradnik ga noče več podpirati.

Poznam družega državnega uradnika. Mož je nekje načelnik nepolitičnemu, zabavnemu društvu, katero pa je imelo doslej bolj nemški obraz, ker so se ga udeleževali ne Nemci, pač pa skoro sami c. kr. uradniki. Društvo je pa hirati začelo. Slovenci v onem malem kraju niso hoteli si snovati za-se čisto narodnega društva, n. pr. čitalnice, ker bi se moči preveč razkosale. Sklenoli so pridružiti se k že obstoječemu društvu in predlagali, naj bi se pri vsem društvenem poslovanju, pri vseh javnih predstavah, katere odbor napravlja, oziralo na obadva (na nemški in na slovenski) jezika.

C. kr. uradnik, kateri je pri obeh strankah, enako zaupanja užival, je predsednik društvu. On je tudi pritrtil to izvršiti, ako občni zbor drugače ne sklene. To se je zgodilo, a c. kr. uradnik kot društveni predsednik ipak nema, ali dovolj poguma, ali dovolj volje, ali pa dovolj pravičnosti in ljubezni do naše in njegove materinščine, da bi te društvene sklepe natančno in doslednje izvrševal, t. j. da bi se v zadevah tega privatnega društva poleg nemškega jezika tudi slovenščine posluževal. Sam Bog vedi, kaj je temu vzrok. Ali je slovenščina še tako strupena? Ali obstojé morda tajni ukazi, da c. kr. uradniki slovenščine ne smejo pospeševati niti v uradu, niti v privatnih krogih? Naj bi se torej naši slovenski poslanci v Beču le še bolj potegnoli za pravico našega jezika, naj bi še pogumnejše terjali, da javni c. kr. uradniki in učitelji ne žalijo naše materinščine in nas zavednih in avstrijski vladarski hiši tako zvestih Slovencev!

Iz Trsta, 19. januarja.

(Pust. — Ples pri namestniku. — Kričanje lahonov. — Društvo rudečega križa. — Kar sebi ne želiš, ne delaj drugemu.)

Pust je zdaj nastopil svoje kraljestvo in vlada skoz in skoz v vseh krogih; Trst je mesto, ki ponuja veselice vse polno javnih in privatnih in tako „sans gène“ se ne moreš nikder v Avstriji (razen Dunaja) zabavljati ali veseliti, kakor tukaj — le da imaš kaj pod palcem. — A da so naši Tržačani tudi dobri filantropije — to je znano; nij ga skoro plesa, ki ne bi bil zvezan s kakim filantropičnim namenom. A ta filantropija ima časi prav kratke noge; tako na priliko, bil je v nekem lepem gledišču dodrodelen bazar, prav mnogo ljudi je obiskavalo to zabavo, marsikedo je dobil za lep denar zavoj gnjilih fig; — a ko so sklenoli račune protektorji tega bazarja, preseglji so stroški dohodke in reveži so dobili — 0.

Vrhunec so pa dosegle pustne veselice s plesom pri namestniku pred zadnji četrtak. — Ta ples je bil tudi zato jako interesanten, ker je imel tudi politično barvo. Namestnik je povabil k plesu v nemškem jeziku; ko so to zvedeli lahoni, zagnali so strašen vik in krik v „L'Indipendente“ in drugih listih, in kaj se je še zgodilo? — plesa, katerega je obiskalo nad 600 osob, mej katerimi celó goriski župan — vdeležil se nij noben mestni oče od leve strani mestnega zbora in vsa ta reč je bila prav demonstrativno osnovana, ker je ves Trst le o tem govoril.

Vkljub temu je bilo neki pri namestniku prav sijajno in naši vladni listi se niso niti zmenili za to demon stracijo. — Na vsak način pa nij ta reč brez pomena, nemška namestnikova vabila niso brez pomena. Mi se združujemo vsake kritike, ker lahonov, ki so nam Slovincem še vse drugače napravični, ne moremo jemati v varstvo. — V tem nas potrjuje še posebno ta le dogodek.

Društvo za podporo ranjenih in bolestitih vojakov v Trstu je imelo 16. t. m. v dvorani naše borse svojo zadnjo zaključivo sednico. Odloženo je bilo na predlog predsednikov, gosp. viteza Reinelt-a, da društvo prestane z onim dnevom in da se podeli zaostali imetek f. 2400. — papirne rente dvema novoosnovanima društvoma rudečega križa. — Predsednik Reinelt zaključil sejo, se zahvalo vsem blagim podpornikom, posebno pa *colnim jakinom*, ki so mnogo pripomogli k temu, da je društvo tako uspešno skrbelo za one ubožice, ki so došli bolni in ranjeni iz Bosne. — Društvo se je razšlo se živioklici na Nj. Veličanstvo. Pri tej priliki hočemo reči nekatero o novem društvu rudečega križa za Trst in Istro pod predsedništvom župana Bazzoni-ja. V tem novem odboru ne vidim ni jednega Slovana. Za istrske in tržaške Slovane nema sentimentalni proglaš dr. Bazzoni-ja čisto nobene atraktivne moči; po tem proglašu bi človek moral misliti, da v Istri in Trstu živé sami Italijani. Pri vsem tem pa mislimo, da se je vendar kak Slovan vpisal v to društvo in če jih nij več, temu je kriv proglaš dr. Bazzoni-ja merjajoč na ignoriranje Slovanov.

Gospod župan Bazzoni, kateri je obečal, ko je nastopil županstvo, da hoče štovati vse narodnosti, z onim postopanjem nij le zatajil onega svetega načela, temuč pregrešil se je tudi zoper načela vsakega omikanega človeka. Torej, kaj so ti njegovi sentimentalni proglaši? ali iskrenost, ali jezuitizem? Bila kateragod stranka: italijanska ali nemška, stvariteljica onega odbora, moramo iskreno kazati: da vstrojiti avstrijsk patrijotičen odbor za Trst, okolico in Istro, pa ignorirati Slovane, ki so tukaj v ogromni večini, to je najmanj pomanjkanje obzira, če nij celó drznost.

Takega pomanjkanja ne bi olikani in oglašeni Francozje nikdar počebli. Po tem pa se jeze ti gospodje — ako Baron de Pretis vabi na ples v nemškem jeziku! „Exempla trahunt!“ Morala: kar sebi ne želiš, tega ne delaj drugim.

V Trstu, 20. januarja.

(*) Siromaščina velika, kamor se obrneš, povsod slišiš tarhanje in jadikovanje; zaslužka malo pa delalcev polna kardela. Zato ima oče predpust letos manj veselo lice od družih let i ni tako tolat, čeprav ne moremo reči, da se ga sniča prijema. Njegovim čestilci so redkejši i zdi se, kakor bi se zarota kovala proti norosti kralju. Pred zastavnico pa se ljudje drenjajo, kakor vsak predpust, da se morejo malo poveseliti, ker to je našim ljudem nižjega stanu uže prirojeno, da jih predpust mora malo pobosti. I če se ljudje vse leto ubadajo in mučijo, zakaj bi enkrat na leto, v predpustnih dneh, ne odvalili skrbi od srca i z veselimi veseli bili? V tem času mislijo bolj na vino, nego na vodo, ter dejansko s tem kažejo, da so mestni naši očetje jako modri, ker velik davek nalagajo na vino, vode pa uže nad dvajset let iščejo po vseh krajih sveta, pa je pri vsem tem še danes nemamo toliko, kolikor bi je trebalo, ker pred vodnjaki se pulijo, oštovajo, ravšajo, tepó i za lase ulečejo dekile, da je joj! V teh ženskih ravših pa hlapci vozarijo mej razburjeno ženskad ter polnijo sode s *predrago* vodo, za katero so mestni naši očetje toliko vneti, da bi se nekateri še Save ne branili, ako bi jim v usta tekla.

Ker sem omenil uže Savo, naj še povem, da se tudi irredentarijem sline po njej cedé, a Bog je visoko i Sava daleko; laški vodotok od Save do Adrije i še dalje tja do odrešene zemlje, če prav sodim, tudi ni delo enega dne, i če se še pomisli, da voda v mrazu rada zmrzne, česar smo se pred nekaterimi dnevi tudi v Trstu prepričali, kaj potem? Led je! Za led pa nam ni treba skrbeti, skrbé uže naši Slovenci na Notranjskem, da ga ne manjka ni nam, ni Aleksandriji, ni drugim mestom pod vročim solncem. Ker pa uže govorim o ledu, na katerem sem se nekdar tako rad drsal, naj mi ne bode oponošeno, ako še to pristavim, da do slovenskega ledu irredentariji prav nič „korajžec“ nemajo, ker se jim, kakor se sliši, dozdeva, da bi v njem lahko zmrznoli oni i z njimi vse irredentariatvo.

Nabrežini, 22. januarja.

Od mnogih krajev dohajajo pritožbe, da se Slovincem pod novo vlado prav nič boljše ne godi, nego je bilo to pod staro; da, v nekaterih krajih je še slabše. Tako je tudi pri nas i temu se prav nič ne čudimo, kajti povsod so državni organi še isti, katere je postavila stara vlada, i ta je skrbela za to, da je postavljala v službe take ljudi, ki so bili očitni naši nasprotniki; domače uradnike, ako niso bili kukavice, izdajice lastnega naroda, gonila je na ptoje, ali jim tako grozila, da so morali umolknoti i ravnati se po njenih ukazih, če so hoteli jesti državni kruh.

Ti stari naši nasprotniki pa so zdaj še hujsi, nego so bili poprej, ker kljubujejo novej vladi misleč, da se stari časi zopet povrnó i da jim potem to kljubovanje koristi. Mi smo preverjeni, da se o tem jako motijo, i da je blizu dan, ko zgbó tla, na katerih stojé. Nečemo dalje o tem govoriti, ali zamolčati ne moremo, kar nas posebno žali i žali. Dobili smo namreč za poveljujuka tukajšnjega žandarmerijskega oddelka trdega Nemca, ki ne zna nobene slovenske besede, le italijanski za silo nekoliko lomi. Vzela se je z žandarmerijske kosarne deska z nemškim i slovenskim napisom, ter na sv. treh kraljev dan pribila nova z nemškim i laškim napisom. Ker smo tukaj od malega sami Slovenci, zato prašamo: Ali se je to zgodilo zaradi neomahljive naše zvestobe do presvitle cesarske hiše i države, ali zaradi propagande, katero delajo nekateri tuji za laško kraljestvo?

Prosimo državne naše poslance, naj o tej i tacih rečeh povzdignó besedo, da bomo vsaj vedeli, ali se smemo še pritiskati na steno, ali ne; ali smo Slovenci na slovenski zemlji Slovenci, ali Lahi.

Kritični politični pregled.

Domače dežele.

Državni zbor ima toliko dela, da je strah; več let bode potreboval, da vredi državne javne zadeve, katere so se v zadnjih letih ali zavlekle, ali pa tako ustvarile, da trebajo preuredbe.

Ustavoverna stranka se vedno bolj cepi, klup naprednjakov se je ločil od nje ter napravil novo stranko.

Čuje se, da se ministerstvo vendar le dopolni; Chertek ima postati finančni minister, tudi za ministra poduka se je neki našel sposoben mož; vendar pa nij še nič gotovega.

V delegacijah gredó dela precej hitro od rok; vojni proračun je uže rešen; gledé Bosne se poročá, da bodo deželni dohodki zadostovali za pokritje upravnih stroškov.

Z Dunaja smo dobili pismo, iz katerega priobčujemo to-le: Tukaj se vedno še ngiblje, kdo bode minister, da se vzame iz-mej naše stranke, to je gotovo; največ upanja imajo: Hohenwart, Dunajewski, Črkavski, Clam Martinec, pa tudi Smolka. Pred par dnevi sta bila mej družimi k cesarju na obed povabljeni Hohenwart i Smolka i pri obedu je cesar posebno pozornost imel na ta dva gospoda.

Minister Stremayer bo skoro gotovo moral odstopiti. Vsa večina državnega zbora je ž njim nezadovoljna, ker je šole tako silno ponemčeval i se mu ne more verovati, da bi zdaj bil družega prepričanja; pa tudi ustavski nečejo nič več o njem vedeti. Za poduk v resnici silno potrebujemo tacega ministra, ki bo pravičen vsem narodom.

Časniki trdijo, da se deželni zbori meseca aprila skličejo; ali vlada kranjski deželni zbor razpusti, ali ne, o tem se nič ne čuje. Čudno bi bilo, ako ostane, ker je njegova večina v nasprotju z vso deželo i tudi z vlado.

Na dolenjem Kranjskem nedavno izvoljeni poslanec knez Windischgrätz se je v državnem zboru za naše interese uže potegol, interpeliral je namreč kmetiškega ministra zaradi čudnih delalskih razmer v Idriji i zakaj vlada dopuščá, da rudniško vodstvo v Idriji zatira delalce. — Da je bil izvoljen gosp. Deshmanna, gotovo ne bi bil kaj tacega storil.

Kranjski, v Ljubljani izvoljeni državni poslanec, vitez pl. Schneid, zagovarjal je v državnem zboru jako krepko Lienbacherjev predlog, naj opravljajo državnega pravnika posel župani v sedežu dotičnih sodniških okrajev. Schneid je tako temeljito govoril, da ga je vse hvalilo.

Za nas Primorce dohajajo z Dunaja vesele novice. Višji vojvoda Albreht je rekel, da mora pritiskanje Slovanov v slovenskem Primorju nehati, ker oni so prava podpora v teh od Lahonov spodjedjenih krajih.

Tuje dežele.

Na Nemskem se zdaj veliko govori o cerkvenih zadevah; to je gotovo, da se papež prizadeva, da se tam vredé kotoliške razmere; iz vsega pa se vidi, da Bismark to vredbo zavlačuje in ovira.

V pruskem deželnem zboru hoče poljska stranka nasvetovati, da se Poljakom pod prusko krono v mejnarodnih pogodbah zagotovljene narodne pravice povrnó, da se tedaj na Pozanskem uvede poljska uprava s lastnim deželnim zborom. Da bi Poljaki od pruskih Nemcev kaj dobili, tega še mialiti nij, še rogali se jim bodo, pruski Nemci bi radi polu sveta ponemčili.

V Bosno se menda general Würtemberg ne vrne več. Trdi se, da pride na njegovo mesto general Jovanović, ki je mej vsemi generali najsposobniši mož za vladanje Bosne in Hercegovine.

Poslanci vevlastij v Carigradu so od turške vlade zahtevali, naj izroči Plavo i Gusinje Črnogorcem.

V italijanskem senatu je razburjenost velika, vsak hip lahko vlada zgubi večino. Sploh se na Laškem godé reči, ki kažejo na temno bodočnost.

Španski državni zbor je odpravil robstvo na otoku Kuba. Čas je bil uže. Žalostno pa je to, da je v zboru velik razpor, ki dela ovire; vladi dela tudi preglavico to, da se 20,000 marokanskih kabilov hoče španskemu kraljestvu podvreči in odtrgati od marokanske države.

Angleški časniki vedno zaganjajo hrup, da Rusija zbira veliko vojsko na pruske i avstrijske meji. Vse to pa delajo na priporočilo angleške vlade, ki bi rada prijateljstvo mej Rusijo i Avstrijo razdrila, da bi tako prostejšo roko dobila i Rusiji zavire delala. Ruska vlada pa je angleškej križ čez račun naredila, ker je Gorčakov Avstriji naznanil, da je gola laž vse, kar pišejo o vojski angleški časniki.

Domače stvari.

Vabilo k veselici, katero napravi „Slovansko podporno društvo v Trstu“ v dobrodelen namen v saboto, dne 31. t. m. v gledišču „Fenice“.

Program:

I. del. — 1. „U boj“ — zl. pl. Zajc, poje zbor. — 2. „Morje Adrijansko“ — zl. Hajdrih, poje zbor se spremljevanje orkestra. — 3. „V Ljubljano jo dajmo“ — vesela igra v tréh dejanjih, zl. Jos. Ogrinec. — 4. „Što čutiš“ — zl. Dav. Jenko, poje zbor se spremljevanjem orkestra. — 5. „Banovska“ — zl. pl. Zajc, poje zbor. — Med točkami bode sviral orkester.

Po koncertu odmor.

II. del. — 1. Veliki ples.

Začetek veselice točno ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. — Vstopnina h koncertu: parterre 40 soldov, galerija 20, sedeži I. vrste 40, sedeži II. vrste 30. — Vstopnina k plesu 1 go'd.

Vstopnice k besedi in plesu se dobivajo do sabote opoldne: v mestni čitalnici, v kavani „Commercio“, v prodajalnici g. F. Žitko, Corsia Stadion, št. 1 in zadnji dan v gledišču.

Listki za sedeže se prodajajo izključljivo le v prodajalnici g. F. Žitko, Corsia Stadion, št. 1.

V Trstu, 22. januarja 1880.

Odbor slovenskega podpornega društva.

Mi od svoje strani povdarjamo, da bi se morali te veselice vdeležiti vsi Slovani v Trstu živeči in pa okoličani v prav mnogem številu. — Nadejamo pa se tudi, da pride nekoliko gostov iz Kranjskega in Goriškega, posebno pa iz bližnjega Krasa, kajti tako lepih veselici pri nas na Slovenskem nij vsak dan.

Poziv. Članovi narodne čitalnice u Kastvu zaključise obdržavati dne 4. februarja 1880 zabavu u prilog stradajuće braće Istrane.

Darovi v novcu i razni predmeti za šaljivu tombolu primaju se za zahvalnostju.

Držimo, da bi bila svaka dalnja prepornika suvišna, jer znamo vsi, koliko biedu trpe naša braća, koje nemožemo prepustiti gorkoj sudbini.

Program zabave biti će sledeći:

1. Sviranje. — 2. Predstava šaloigre „Novci za diplomu“ — 3. Pjevanje. — 4. Govor predsednika. — 5. Šaljiva tombola. — 6. Pjevanje. — 7. Ples.

Ustopnina za članove i nečlanove 1 gold. Za gospoje prosto. Početak o 6 uri večer.

Za odbor, Kazimir Jelusić.

Kastav, 24. januarja 1880.

Kropinsko-Kamnagoriška čitalnica v Kropi vabi na veselico, ki bo dne 1. februarja 1880. Vstopnina za ude —, za neude 10 kr. Začetek ob 7 $\frac{1}{2}$ uri. Spored: 1. Nagovor v spomin Vodnika. 2. Vesela igra „Bob iz Kranja“ v enem dejanju. 3. Pe-tje 1. Žezulinka, 2. Slavjanka, 3. Ilirja, 4. Škrjanec i druge narodne pesmi. 4. Tombola. 5. Družtvena zabava.

O zadevi stradajočih Istranov je pisal dotični odbor „Slovenskemu Narodu“: Neki gospod dopisnik iz Šoštanja, ki je za stradajoče Istrijane 32 gld. nabral in „Slovenskemu Narodu“ odposlal, za kar mu podpisani odbor najtoplejšo zahvalo izreka, omenja v svojem dopisu, da so premožnejši kmetje voljni, krompir, fižol, sploh živež za stradajoče naše brate darovati, ko bi le južna železnica blagó brezplačno prevažala. Na to se usoja podpisani odbor še enkrat objaviti, da so vse take pošiljatve brezplačne. Kdor torej kaj živeža katere koli vrste nabere, naj ga izvoli na bližnjem železniški postaji brezplačno v Pazinu (Pisino) odposlati. Dotične posode, zaboje, žaklje itd., v katerih se živež pošlje, bode odbor ko hitro mogoče, brez katerih koli stroškov daritelju do bližnje železniške postaje nazaj poslal, ako se to nalašč zahteva. Ker je beda istinito silno velika, se obrača odbor še enkrat do vseh onih gospodov, posebno do naše velečestite duhovščine, ki imajo priliko našim stradajočim bratom posredno ali neposredno na pomoč prihiteti, s prošnjo, da te prilike ne opusté. Naj bodo zagotovljeni, nikdar nijso bili njih blagi čini bolj opravičeni, kakor v tem slučaju. Opozorujemo pa, da krompir nij varno pri takem mrazu, kot je sedaj, pošiljati, ker na potu navadno zmrzne. — Vse slovenske liste prav uljudno prosimo, da to izjavo ponatisniti izvolé.

V imenu odbora za stradajoče v Istri:

Predsednik: Tajnik:
Fr. Matejčić, J. Berbuč,
c. kr. profesor. c. kr. profesor.

V Pazinu, 20. januarja 1880.

Okrajni glavar g. dr. Fr. de Alimonda, še le imenovan za Gradiško, odpovedal se je ter preselil v Kormin, kder čaka odloka. Namestništvo je moralo na nagloma izročiti glavarstvo v Gradiški g. pl. Wintsobgavu, ki je bil nekad tam za komisarja. Kaj je povzročilo odpoved, tega nečemo preiskavati; ob svojem času spregovorimo obsirnejši o uradnikih na Primorskem, da odvalimo od srca kamen, ki nas teži.

Aloiz Bunec, učitelj na c. kr. pripravnici v Dolini, imenovan je za višjega učitelja. Z veseljem pozdravljamo to vest in čestitamo vrlému narodnjaku.

V tržaškem mestnem zboru je bilo 21. t. m. na predlog komisije za pogozdovanje skleneno, naj se postavi dva gozdna čuvaja, eden v Proseku, in eden v Bazovici, da bosta čuvala nad mestnimi gozdi.

Viljem Brühl † je umrl v Gorici 20. min. meseca. Poljski „Czas“ je to le o njem pisal: Viljem Brühl je umrl v Gorici. On je bil kontrolor avstrijsko-ogerske banke i načelnik podružnice v Trstu. Dolgo let je bil on v Krakovi načelnik iste banke ter je svoja opravila prav razumno i vestno spolnoval; on se nij priljubil le trgovskemu svetu, temuč sploh občinstvu se svojo marljivostjo, razumnostjo, prijaznostjo ter si je pridobil mnogo zaslug; nobene koristne naprave nij bilo, katerej on ne bi bil kazal blazega svojega sočutja z besedo i dejanjem. — Mi pristavljamo, da je ta blagi mož tudi v Trstu enako delal, posebno pa so ga veselile slovenske zabave, h katerim je jako rad hodil.

Amerikanski misijonar gosp. Fr. Pirc je minoli teden v 95. letu svojega življenja v Ljubljani umrl. Ta gospod je živel i delal vse dolgo svoje življenje neumorno za narod, za človeštvo i za nebesa.

Umrl je minoli teden v vseh krogih spoštovani c. kr. poštni višji vodja g. Karol Bauer, vitez več redov, v 57 letu.

„Helgoland“, avstrijska vojna korveta, priplula je te dni v Singapore. Na brodu je vse zdravo; to poročamo našim rojakom, kateri imajo svoje sinove na tej ladiji.

Madjarjenje. Madjari so začeli na vse kriplje madjariti hrvaško Reko; k pošti, telegrafu, železnici, pomorske oblasti, Llojdovej agenciji itd. pošiljajo iz pust same presne Madjare, kateri ne umejó druge besede, razen miloglasnega „igen“. Tudi v pomorsko akademijo se je vrinolo nekoliko Madjarčičev, da bodo kvas bodoče Madžarije na hrvaškem morji. Madjarske šole vzdržavajo na državne troške, in v katerih nij še čiste madjarščine, te polagoma madjarije ali pa zapirajo. — Madjari si hoté s tujo krvjo življenje podaljšati; smrtno bolen je narod, ki tako dela.

„Popotnik“ list za šolo in dom, začel je izhajati v Celji. Založnik mu je M. Žolgar in urednik znani rodoljub I. Lopan. List je dober, zato ga pripravljamo vsem rodoljubom, da ga duševno in materijalno podpirajo.

Pritožbe zoper metliško pošto. Iz Metlike nam dohajajo tožbe, da se tamošnji poštar z občinstvom jako surove vede ter da ima v službi necega nepreskušenege fanta, ki strankam daje potrdila ter je prav tako neotesan, kakor poštar sam. Ta mož kuha jezo, ker je na Kranjskem nemčurstvu odzvonilo ter je bil kaznovan zaradi prestopka v goveji kugi.

Poštno vodstvo bi moralo preiskavo vpeljati, kako se dela na metliški pošti, pa kaj, poštni vodja je bil dolgo bolan ter je 23. t. m. umrl, njegov namestnik pa menda nema potrebnega poguma i ljubljanski višji poštni komisar, dobro znan od časa, ko so bile zadnje volitve v kranjski deželni zbor, tudi nij mož, da bi se trdno na noge postavil, ker vrana vrani ne izkljuje oči.

Nesreča. 21. t. m. je v Rojani zgorela 24 letna deklica. Božjast jo je vrgla na ogenj, ko je sedela na ognjišči. Bila je sama doma, i ljudje so nesrečo se le zapazili, ko se je uže dim skozi okno valil. Vlomili so vrata in ogenj pogasili, ali opekle dekle niso mogli več smrti oteti.

Sleparija. Po Rocolu, Sv. Mariji gornji in po Čarboli se klati nek človek, ki ljudi straši s tem, da bodo morali veliko kazen plačati, ako ne dadé njemu popisovalnih pol, da on imena vanje zapiše, ker mu je magistrat to oblast dal. Za vsak vpis zahteva 1 gld.; moti pa ljudi tudi za druge pisarije, ter jim tako denar krađe.

Mi svarimo okoličane pred tem človekom, ali čuditi se vendar moramo, da znanemu človeku, kateremu so pred enim mesecem ječo odpri, ne „zagodejo po sekiricah, ali brez njih“ na potu k policiji.

Iz Brkinov se nam je pisalo, kakor dostavek k dopisu v 2. številki, da je strašna burja zadnjih dni v nekaterih krajih tudi zemljo odnesla z njiv, na katerih je bila posejana ozimina. Na taci njivah tedaj tudi prihodnje leto ne bo nobenega pridelka i treba bo še pozneje mnogo truda, da se na njih zopet kaj pridelá.

Pogorelo je v Rojani okoli 430 štirjaskih metrov gozda. Gozdna posestnica je hotela travo požgati, pa se je potem grmovje vnelo. Kmetje, pazite na ogenj v hiši in zunaj hiše, nesreča nikdar ne spi.

Ogenj je opelil predzadnji ponedeljek lepo vas Slopa blizu Kozine; strašna burja je nosila po zraku velike plahte gorečih streh. Na rešitev ni bilo misliti; vode manjka povsod po Krasu. Gospodarji pazite ognja! Vsacemu gospodarju naj bode skrb, da se zavaruje proti ognju; domačo pošteno zavarovalnico „Slavijo“ pripravljamo vsem Slovincem, kajti ona hitro povračá škodo i deli tudi vsako leto briglje i denar za dobrodelne in narodne stvari.

Surovost. Kmetovalec Peter Sobec iz Očizle, dolinske županije, je nedavno v Trst vole gnal. V Žavljah na mitnici je stopil k oknu dacarjeve hiše. To zapazivši mestni financarji napadejo ubozege kmeta s pestmi, brcami in se sabljo, da je bil teško ranjen in so ga morali v bolnico odpeljati. Dva surova stražnika so takoj zaprli. Omeniti moramo, da so pri šrangah zunaj Trsta večji del nastavljeni taki stražniki, kateri ne umejo niti besedice slovenščine. Surovosti se potem ne manjka; ako jim neveden prost kmet v krepnje pride, obdelavajo ga ti užitninski trabanti z ščavo, kakor bi bili naši kmetje res sužniki in dacarji besni trinogi. Tržaški magistrat se malo briga, kake ljudi v službo jemlje. Tistih, ki slovenski znajo, boji se najbolj. Da se večkrat ne pripete neredi, to je le za to, ker je slovenski kmet jako potrpežljiv. Ako bi se pa take reči ponavljale, utegne se ljudstvo razsrditi i vsa odgovornost pade na magistrat, ki daje službo tacim ljudem, kateri naš narod črté.

Tatvina na cesti. Poroča se nam iz Žavelj, da sta dva potepuha na cesti proti Žavljam napadla tri žene, ktere so na osličkih perilo iz Trsta nesle, ter jim vzeli zavezano perilo. Nekij finančni stražnik, ki je to zapazil, priskočil je in otel perilo, zločinca pa izročil policiji.

Razne stvari.

Posnemanja vredno. Srbska vlada je ukazala, da se imajo vse novine i knjige na pošti brezplačno sprejemati i pošiljati. Ta lepa naredba naj bi v izgled bila drugim državam, katere se prištevajo izobraženim, pa duševnim delom kolikor mogoče napotje delajo.

Romarji iz Meke. Te dni smo imeli v Trstu 52 Bošnjakov Turkov, katere je Llojdov parnik k nam pripeljal. Romali so v Meke h kabi ter se domú vrnoli. Večidel so jako krepki ljudje i to smo videli, da jim novec ne manjka. Pogovarjali smo se ž njimi slovanski; rekli so nam, da ne vedó še, ali jim je gospodar Sultan, ali avstrijski car.

Stanje turške armade. „Pol. Corr.“ piše o njej tako-le: Turške vojske, katera je sicer bila hrabra, zdaj človek skoro ne more več spoznati. Beračenja ne smatrajo vojaci več za sramoto. O belem dnevu je videti v Carigradu, kako vojaci na oglih stojé,

ter mimogreduče prosijo milodarov. Ti reveži so zadovoljni tudi z najmanjšim darom, ki se jim da. Drugače je pa med njimi ponoči. Če srečajo kacega, le na polu pošteno oblečenega človeka, prosijo ga, da jim da nekoliko grošev „za duhan (tobak)“, če pa zapazijo kacega kmeta, planejo nanj in ga vsega oropajo. Krivo tega stanja je to, da vojaci uže kakih 40 mesecev niso dobili plače.

Tržno poročilo.

Kava brez spremembe; zunanja poročila so temu pridelku jako ugodna. — *Sladkor* se prodaja po nekoliko nižjih cenah in je kupčija s tem fabrikatom postala zopet nekoliko mlahova, posebno ker dohajajo vesti o slabi kupčiji iz onih krajev, kamor naš trg mnogo izvažja sladkorja. — *Olje* — malo kupčije, cene pa jako stanovite in trdne. — *Riž* — še zmerom brez posebne popraševanja, nekateri lastniki celo popuščajo malenkosti pri cenah. — *Mast in špeh* — tukaj malo prašanja, na Angleškem pa so cene zmerom dobre in trdne z nagibom na porastenje. — *Sadje*. — Cene sadja so jako trdne, fige so poskočile v tem tednu za 1 gld. in utegnejo še poskočiti. — *Petroliji* — se je prodajal

v zadnjem tednu po f. 9¹/₂, to je menda za zdaj najnižja cena, in ker so mali spekulanti vse razprodali, kar so imeli, utegne cena temu blagu v kratkem zopet zboljšati se za nekoliko, na kar smo uže predzadnjikrat opozorili naše trgovce.

Domači pridelki — še zmerom zanemarjeni — maslo pa kar nič ne gre izpod rok; tukaj ponujajo komisijonarji I. vrste maslo po f. 74 do f. 75. — Prav tako padajo cene slivam. — *Seno in slama* — še vedno prav slaba kupčija, pa malo dobre nade za bližnji čas.

Vrednostni papirji in valute. — V zadnjem tednu so zopet papirji večinoma prav močno poskočili, na borski je začel zopet dirindaj, ki skoro spominja na čase pred letom 1873; vse spekulira „a la hausse“. — A ta prevelik optimizem nij vendar še tako opravičen, nema prave trdne podlage, kajti naj cesarji in kralji še tako zagotvijo, da bo mir in da se bode delo mirno razvijalo — vsa taka zagotovila nemajo premnogokrat drugega namena, nego da zakrivajo pravi in skrivni cilj politike. — Mi torej svarimo pred onim optimizmom, kajti kar na enkrat pride morda kaka vest, vsled katere bodo zopet papirji še hitreje padali, nego zdaj rastejo. — Zdrave podlage za spekulacijo gotovo še nij, to vidi vsakdo, kedor se kaj bolj ozira pe svetu. — Tudi valute so v prav dobrem menjaju.

Cenik raznega blaga.

		za 100 K. ⁹		
		od f.	do f.	
Kava:	Moka	115	124	
	Ceylon biser	136	144	
	plant. fina in najfineja	127	140	
	srednja in 1/2 fina	115	125	
	nativa	85	95	
	Portorico	108	122	
	Malabar native	96	100	
	La Guayra	—	—	
	St. Domingo	78	96	
	Bahia	60	75	
	Rio najfineja	85	100	
	fina	78	84	
	1/2 fina in navadna	69	74	
	Santos navadna in fina	84	100	
	Java Malang	98	100	
	Costarica	104	112	
	Manila	80	90	
	Guatemala	—	—	
	Sladka skorja	71	73	
	Nageljnovi cvetli (šibice)	205	212	
Olje:	Poper Singapora	54	56	
	Batavia	49	49 50	
	Piment Jamajka	64	65	
	Imber	30	30 50	
	Sladkor avstrijski v štokih račinan	36 50	39	
	v kosih	33	34 50	
	Ital. jedilno navadno	48	50	
	fino in najfineje namizno	65	81	
	Levantinsko in Albansko jedilno	45	48	
	Corfu jedilno fino in najfineje	44	54	
	Dalmacija jedilno fino in najfineje	47	—	
	Istra	47	48	
	Laneno	39	—	
	Pavoljno ali bombažno	36	42	
	Rižje hamburško (3 krone)	62	64	
Oleji	35	—		
Sadje:	Pomeranče Sicilije (1 zaboj)	3 50	5	
	Limoni (1 zaboj)	3 50	6	
	Kaperi	65	—	
	fina	30	—	
	1/2 fina	7	—	
	Rožiči pulješki	7	7 50	
	grški	6	6 50	
	Mandlji pulješki	110	118	
	romanski	108	110	
	sieljski	110	—	
	pulješki grenki	130	—	
	Lešniki novi ital.	36	37	
	istrski	100	110	
	Čeplje suhe iz Bosne in Srbije nove	34	36	
	stare	24	26	
iz kranjske in hrvatske	17	19		
Pinjoli	71	72		
Cvebe Elemé	31	35		
Cismé	30	30 50		
Stanchio	27	—		
Samos črne	24	25		
Rozine Sultan	29	36		
Grozdiče (opaša) grško	30	32		
rudeče (korinte)	—	—		
siciljsko Lipari	34	35		
Riž ali laško pšeno:	Italijanski navadni do 1/2 fina	18	19	
	Italijanski fini in najfineji	20	23 50	
	Indijski	16 50	17 50	
	Slanina in mast: Slanina američanska	41	44 50	
	Mast Bankroft	49 50	50 50	
	Wilcox	48	—	
	Loj dalmatinski	39	40	
	tržaški	41	41 50	
	Stearina	82	—	
	Sveče iz stearine	98	100	
iz parafine	93	100		
Petroliji	v sodih	9 50	—	
	v zabojih	12	12 25	
	Domači pridelki: Maslo istajersko I. vrste	76	79	
	Maslo hrvatsko	58	65	
	Leča	13	14	
	Fizol svitlo rudeč	12	12 25	
	temno rudeč	11	11 50	
	bohinec	12 50	13	
	rumeni	12 75	13	
	zeleni	12 25	12 50	
	kanariček	12 50	13 25	
	cukrenec (koks)	12 75	13	
	beli dolgi	13	13 50	
	okrogli	12 50	12 75	
	mešan nov	10	10 50	
stari	9	9 25		
Konoplje drobne	20	24		
debele	10	12		
Proso belo	10	11 50		
Zelje kranjsko	11 50	12		
Pšenica ruska	13 50	14		
Žito:	banška in ogrska	—	—	
	Koruzna Galac, Ibraila	8 50	8 80	
	Odesa	8 50	8 75	
	ogrska in banška	9 25	9 50	
	hrvatska	8 75	9	
	Rž. Galac, Odesa	9	9 50	
	Ječmen	9	11 50	
	Oves banški, ogrski	8 50	9	
	Moka ogrska in domača	—	—	
	0 1 2 3 4 5 6 7 8 8 1/2 9	26, 25, 24 1/2, 24, 23 1/2, 23, 21 1/2, 20 1/2, 19 1/2, 17, 14 1/2	—	—
	otrobi debeli	5 50	—	

		za 100 K. ⁹	
		od f.	do f.
Moka	otrobi drobni	4	50
	ajdova	15	19
	koruzna	10	12
	Vino in špirit: Spirit račinan 36° hektol.	40	25 40 50
	Rum Jamajka (liter)	—	86 1 14
	Demerari	—	57 — 72
	St. Jago	—	32 — 40
	Vino eipersko (hektoliter)	35	60
	Malaga (aroba)	10	12
	refošk iz Istre (botelja)	1	1 20
	istersko (hektol.)	24	32
	teran	35	45
	vipavsko	15	24
	hrvatsko	10	14
	ogrsko	11	15
dalmatinsko	9	14	
Predivo konopljeno Ferrara	45	47	
Bologna	52	—	
Cesena	42	44	
dolgo čiščeno	72	83	
najfineje	76	83	
za dreto	82	98	
Razno blago: Kafra	165	172	
Orehi levantinski	16	17	
Virh	48	58	
Oreški (Muskat)	300	376	
Té	160	600	
Vanilja (1 kilo)	38	58	
Zafran španjski	40	75	
Galun	8 76	9	
Potašelj	21	22	
Soda	6 50	—	
Rij domači in tirolski	8	—	
istrski	7 25	7 50	
Kolofonij američanski	6	11	
Votlec (Bimstein)	4	9	
Mjilo kandjijsko	45	—	
Corfu	25	33	
Cunje	16	18	
Gobe za konje	9	17	
za toaletu	5	35	
Ježice iz Azije	16	28	
grško	12 50	18	
domače	14	15	
Žveplo rimsko v kosih	7 25	8	
sicilijansko zmljeto	7 50	8 50	
Ribe — polenovke nove	27	34	
stare	22	25	
Arniki Yarmouth (1 sod)	18 50	19	
Sardelle istrske	15	24	
Kože — usnje za poplate	150	175	
usnje teletina	357	616	
kravina bela in črna	145	250	
kože surove volovske domače	110	134	
dalmatinske in bosenske	70	100	
američanske	108	130	
kravje iz Indije	125	140	
teleče	190	200	
janče dalmatinske	50	80	
sajtje (100 komadov)	25	28	
Volna bosenska	88	100	
albanske	92	115	
grška	140	—	
iz malo Azije	190	—	
istrska	—	—	
Les: Deske 1" debele in 7" široke za 100 komadov	34	—	
8/9	49	51	
10/14	89	90	
8/12	60	62	
10/14	68	70	
8/12	52	54	
10/14	58	60	
10/14	55	57	
Skureti 1/2"	27	30	
1/2"	26	27	
Dile 2" za 1 cola	—	15 16	
1 1/2"	—	12 12 1/2	
2" mere nove	—	21 24	
1 1/2"	—	16 18	
Deske po 1" debele in 7" široke za 100 kom.	30	31	
8/9	36	37	
10/14	66	68	
8/12	51	52	
10/14	54	56	
8/12	43	44	
10/14	45	47	
Remeljni 3/4"	45	47	
3/4"	23	24	
3/4"	23	24	
Dile 2" debele cola	—	13 14	
1 1/2"	—	11 11 1/2	
3/4"	—	38 —	
Trami od 1/2" do 3/4" kubični čevlji	—	40 42	
1/2"	—	49 52	
Bordonali od 24" naprej	12	15	
Drva za kurjavo bukova seženj	2	50	
Oglje bukovo za 100 K. ⁹	—	—	
po takih cenah prodaja se tukaj v magazinu	—	—	
Seno dobro volovsko	1	1 30	
navadno konjsko	—	80 90	
Slama (škopa) ržena	1	1 90	
za steljo pšenično	1	1 25	

Dunajska Bors

dne 27. januarja.

Enotni drž. dolg v bankoveih	71	gld.	25	kr.
Enotni državni dolg v srebru	72	"	45	"
Zlata renta	85	"	20	"
1860. državni zajem	132	"	20	"
Delnice narodne banke	833	"	—	"
Kreditne delnice	299	"	50	"
London 10 lir sterlin	117	"	20	"
Srebro	—	"	—	"
Napoleoni	9	"	35	"
C. kr. cekini	5	"	54	"
100 državnih mark	57	"	90	"

Gospodarske stvari.

Ne proganjajte netopirjev. Netopirji so zelo koristne živali, oni živé ob samih žužkih, ki po noči blizu okoli mrgole, ob nočnih metulih, ki zarezajo brez števila škodljivih gosenic i družih mrčesov, katerih samo ena vsako noč na stotine polovi. Ako pomislimo, kako škodljivi so ti žužki (gosenice, brošči itd.) poljedestvu in vrtnarstvu i da človeški trud nikakor ne more teh sovražnikov pokončati, ako se zmože; tedaj je jasno, kako koristni so nam netopirji i kako slabo dela, kdor jih proganja.

Listnica uredništva.

Veteran: K malu bomo govorili tudi o vašej reči; Vaš dopis smo za nekaj dni odložili, ker treba, da se ne preneglamo ter vsu stvar dobro preudarimo; v tej reči je previdno ravnanje; tu moramo dlan položiti na srce, a ne srca nositi na dlani.

Listnica upravnštva.

Gosp. Peter Verli Hotedrišč. Naročnine nismo prejeli, reklamirajte na pošti. Liste smo vam poslali. — Pri razpošiljanji lista so se pripetile nekatere nevéčnosti. Prosimo, naj nam zadeti tega ne jemljó v zlo; bili smo v tiski, ker smo prevzeli upravnštvo še le, ko se je list uže tiskal. Prizadevamo se, da spravimo vse v red.

Oznanilo.

V rojanski čitalnici se daje v najem lepo stanovanje, dve sobi in kuhinja s podstrešjem, natanjčeneje pri čitalničnem čuvaju.

ZVON,

leposloven list, izhaja na Dunaji po dvakrat na mesec na celi poli. Izdaje in ureduje ga Jos. Stritar; naročnina mu je za vse leto 4 gld. in za pol leta 2 gld. Naslov: Redaction des „Zvon“ Wien VIII. Lange Gasse 44.

Na Dunaji 7. januarja 1880.

(2) Uredništvo Zvona.

Dobre, pravične, nepokažene

Voščene sveče,

za katere dajejo poročstvo, iz najboljšega čistega čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav počasi goré, prodajata po najnižej cení.

P. & R. Seemann

v Ljubljani.

Tehnični operater kurjih očes,

ki je bil nazadnje v Bosni, prišel je te dni v Trst in se priporoča p. n. nežnemu spolu v tem le:

1. bolečine ozeblin nanagloma odpravlja;
2. vrstlim nohtom daje popolnoma naravno rast;
3. rudečico na nosu popolnoma odstranja.

O tem, kar je tu povedano, ima knjigo občnega menjenja raznih dežel in posebno velicih mest.